

Non scholae **Sed Vitae** discimus
Vereniging Vrienden Seniorenacademie HOVO Brabant

Lustwarande *Material Worlds* Met Sed Vitae op pad in Tilburg, 23 juli 2026

Donderdag 23 juli bleek een ideale dag voor een wandeling in **De Oude Warande**: zonnig maar niet te warm. Van tevoren genoten we met een gezelschap van bijna dertig belangstellenden op het terras van **Auberge du Bonheur** van koffie of thee met appeltaart, al dan niet met slagroom.

Bij de kiosk aan het begin van de het park stonden de gidsen te wachten om ons langs een paar van de sculpturen te leiden op deze jubileumtentoonstelling ***Material Worlds***.

Voor de 25^e keer is werk van een twintigtal moderne sculpturisten van over de hele wereld bij elkaar gebracht. Sommigen waren al in eerdere edities met werk aanwezig, anderen exposeren voor de eerste keer.

Bij de eerste expositie deed het park dienst als glorieus decor voor topwerk van bijvoorbeeld Berlinde de Bruyckere en Anish Kapoor. Gaandeweg is het accent verlegd naar interactie met de omgeving

van het park, al helemaal in deze editie. De titel *Material Worlds* verwijst naar de hernieuwde waardering voor gebruik van 'ouderwetse' materialen: hout, gips, brons, maar ook plastic of gerecycled afval wordt gebruikt. Daarnaast grijpen sommige kunstenaars terug op oude technieken, zoals de verdwenen-was-techniek bij brons gieten. De gids liet ons regelmatig raden van welk materiaal een beeld gemaakt was. Het antwoord was vaak niet zo voor de hand liggend. Op een paar uitzonderingen na overheerst een abstracte beeldtaal.

Nicole Eisenman: *American Goth*

← Hiva Alizadeh: *The Portal Dream*

Onze deskundige gids leidde ons langs een paar opvallende inzendingen. Een ervan was de **White blue monk** (2021) van **Ugo Rondinone**, een van de oudgedienden van deze expositie. Hij doet al voor de vijfde keer mee. Die sculptuur bestaat uit twee rotsblokken van overschilderd brons. Op het onderste blok, in Maria blauw uitgevoerd, is een kleiner, wit en rond blok geplaatst. Met die eenvoudige middelen ontstaat een abstracte figuur die zijn armen uitstrekt, bij wijze van zegening of als bezwerend gebaar. Toen de organisatie via videobeelden met hem door het park ging om hem een plek om te exposeren te laten uitkiezen, kwam ze bij een treurig stuk park. Een groot perceel met beuken kwam door effecten van klimaatverandering onder water te staan en omdat de gemeente verzuimde drainagemaatregelen te treffen, verdrongen de bomen. Kap was onvermijdelijk. Er ontstond een lelijk gat in het eeuwenoude park en het duurt zeker een eeuw voordat de nieuwe beplanting weer op peil is. Toen Ugo Rondinone (1964) het landschappelijke litteken zag, trok hij meteen zijn oorspronkelijke bijdrage voor Lustwarande in. In plaats van een beeldengroep kwam hij met één enkele sculptuur. Rondinones monnik staat midden in de treurnis van het gerooide beukenperceel als een soort beschermheilige of spiritueel bewaker van de natuur. Maar ook als mascotte van Lustwarande.

Veel organischer zijn de hompen die **Patricia Ayres** (1975) hoog in de boom heeft gehangen. Zij heeft textiel gevormd tot strak ingesnoerde mens- of paddenstoelachtige vormen en toen geverfd met miswijn en militaire schoenpoets. Dat zijn verwijzingen naar haar achtergrond. Haar grootouders waren religieuzen die uittraden toen ze verliefd werden.

Een uitzondering op de abstracte beeldtaal zijn de zoutanemonen van **Meri Karapetyan** (1998). Zij noemt haar werk **The white heart is black**. Van zout gemengd met epoxyhars heeft ze bloembladeren gevormd en daar anemonen gemaakt, die ze op de bosgrond heeft geplaatst.

Onze gids voerde ons tot slot naar de Franse vijver midden in het park voor het **Parliament of Feathers** van **Saad Qureshi** (1986), bestaande uit dertien vogels, elk op een eigen houten paal zittend in de vijver. Hij vervaardigde ze van materiaal van de bouwmarkt: mortel, tegellijm en stro. De verschillende soorten zijn toch duidelijk herkenbaar, zoals de ijsvogel die geregeld bij de vijver in het echt te zien is.

Hiermee kwam alweer een eind aan de rondleiding. Het uur was voorbijgevlogen. Er bleef nog heel veel te zien over. Om ons daarin enigszins wegwijs te maken, kregen we een gids met een beschrijving van alle werken en hun maker. We sloten deze interessante middag af met een drankje op het terras.

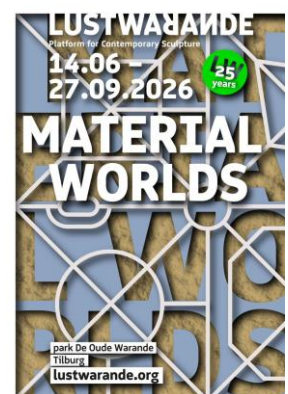
Afgezien van de objecten die te bezichtigen zijn, is het park heel prettig om langs de goed begaanbare paden te wandelen. De Oude Warande is het best bewaard gebleven barokke sterrenbos van Nederland. Het dateert uit de achttiende eeuw. Oorspronkelijk diende het als jachtgebied. Het bestaat uit vier kwadranten die elk doorsneden worden door een padenstelsel, die samen een doolhof vormen. Men geloofde dat men door te verdwalen dichter bij God kwam. De brede paden waren ook heel geschikt voor de drijfjacht. Je was wel een heel slechte schutter als je dan nog geen fazant kon raken.

Het bos is nooit afgemaakt door de opdrachtgever, prins Willem van Hessen-Kassel. In een barokke tuin horen beelden en die plaatste hij niet. Hij verhuisde en liet zijn geesteskind onaf achter. In 2000 veranderde dit eindelijk, toen de organisatoren van Lustwarande alsnog beelden plaatsten.

*Verslag: Janine Roeffen
Foto's Henk Doff en
Francis Huisman*

*De expositie
Material World
is nog te zien
tot en met
27 september
in De Oude
Warande in
Tilburg.*

*Boven: Jan Eric Visser: The Odes
Onder: Kokou Ferdinand Makouvia*